

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Robert Pelewicz
Protokolant:	Katarzyna Korbziel

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków Krowodrza del. do Prokuratury Regionalnej w Krakowie Edyty Kulik

po rozpoznaniu w sprawie

Ł. B.

skazanego z art. 286 § 1 k.k.

zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 października 2023 r., sygn. akt V Kow 1394/23,

o odmowie udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 43 la § 1 i § 3 k.k.w. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

postanawia

- 1) utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
- 2) zwolnić skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 października 2023 r., sygn. akt V Kow 1394/23, Sąd Okręgowy w Krakowie - na podstawie art. 43la § k.k.w. - odmówił udzielenia skazanemu Ł. B. zezwolenia na wykonywanie w systemie dozoru elektronicznego kary 69 dni pozbawienia wolności w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia z dnia 3 października 2018 r., sygn. II K 748/18/S, za czyny z art. 286 § 1 k.k. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podniósł, że skazany jest sprawcą niepoprawnym, był czterokrotnie karany sędziwnie za umyślne przestępstwa oraz korzystał w innej sprawie z zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego udzielonego postanowieniem z dnia 19 września 2017 r. (V Kow 1790/17). Sąd Okręgowy miał na wadze, że czyn, za który wymierzono karę objętą wnioskiem popełnił zanim korzystał z dozoru elektronicznego. Sąd Okręgowy uwzględnił jednocześnie, że skazany po wykonaniu poprzedniej kary uchylał się od wykonania kary ograniczenia wolności doprowadzając do orzeczenia akry zastępczej i ukrywał się przed jej wykonaniem. Sad Okręgowy skonstatował, że skazany prezentuje znaczny poziom demoralizacji i wymaga intensywnych oddziaływań resocjalizacyjnych.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył obrońca skazanego zaskarżając je w całości i zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1/ na podstawie art. 438 pkt 1a k.p.k., obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art.43la § 1 pkt 2 k.k.w., w zakresie w jakim Sąd Okręgowy, orzekając w dniu 10 października 2023 r., odwołał się do treści art. 43la § 1 pkt 2 k.k.w. w brzmieniu, jaki miał ten przepis do dnia 31 grudnia 2022 r., a nie od 1 stycznia 2023 r., a w konsekwencji - Sąd Okręgowy zastosował kryteria (i argumentacje), które są niezgodne z obecnie obowiązującym stanem prawnym, jako że nie odwołał się od kryteriów ujętych w art. 43la § 1 pkt 2 k.k.w., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2023 r., lecz nadal stosował kryteria ujęte w art. 43la § 1 pkt 2 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 r. i dlatego też Sąd Okręgowy w ramach rozstrzygnięcia odmawiającego skazanemu udzielenia zgody nie zastosował się do odwróconego ciężaru argumentacji w sposób wynikający z art. 43la § 1 pkt 2 k.k.w. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2023 r.), ani też w ogóle nie odwołał się do wskazanych w tym przepisie „szczególnych względów”, które miałyby wskazywać, że nie zostaną osiągnięte cele kary w razie jej odbycia w systemie dozoru elektronicznego;

2/ na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k., obrazę przepisów prawa procesowego w postaci art. 7 k.p.k., poprzez taką ocenę zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, która jest niezgodna z zasadami doświadczenia życiowego i prawidłowego rozumowania, a która polega na stwierdzeniu, że ustalone w toku postępowania okoliczności świadczą o demoralizacji skazanego i lekceważeniu przez niego orzeczeń sądu, mimo że ze zgromadzonego materiału dowodowego w ramach postępowania V Kow 1394/23, wynika, iż skazany ustabilizował swoją sytuację życiową - informacje znajdujące się w wywiadzie kuratorskim w istocie potwierdzają informacje zawarte we wniosku o udzielenie skazanemu zezwolenia na odbywanie pozostałej części kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego oraz wyjaśnienia złożone w trakcie posiedzenia w dniu 10 października 2023 r., jako że skazany:

a) uzyskuje dochody z podejmowanej pracy - jest jednak ograniczony w swoich możliwościach zawodowych z uwagi na konieczność opieki nad ojcem,

b) konsekwentnie wspiera swojego ojca zarówno osobistymi staraniami, jak i zapewniając mu środki pieniężne konieczne dla utrzymania - ojciec skazanego z uwagi na swój stan zdrowia ma urzędowo stwierdzoną niepełnosprawność od 2007 roku i wymaga pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu - dlatego też pozostaje on pod stałą opieką skazanego i dlatego właśnie skazany nie jest w stanie podjąć pracy w pełnym wymiarze pracy;

c) skazany nigdy się nie ukrywał - od lat mieszka pod tym samym adresem i ten sam adres podał we wniosku o wyrażenie zgody na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego - trudno jest twierdzić, że skazany ukrywa się poprzez przebywanie we własnym domu, pod adresem oficjalnego zamieszkania

- w istocie skazany zachowuje się więc na wolności w sposób, który jest jak najbardziej poprawny i byłby oczekiwany właśnie w ramach pozytywnej prognozy co do zachowania na wolności.

Według skarżącego powyższe uchybienie miały oczywisty wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, jako że prawidłowe ustalenie stanu faktycznego wyklucza możliwość przyjęcia, że cele kary nie zostałyby spełnione w sytuacji, w której skazany nie zostałby poddany izolacji penitencjarnej, a więc wyklucza możliwość wydania rozstrzygnięcia o zaskarżonej treści.

Na tej podstawie obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku o odbywanie w systemie dozoru elektronicznego zastępczej kary 69 dni pozbawienia wolności, zarządzonej do wykonania postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, II Wydział Karny, z dnia 15 stycznia 2020 r. (II 1 Ko 4650/19/S).

Sąd Apelacyjny stwierdził, co następuje

Zażalenie obrońcy skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna zaskarżonego postanowienia nie dostarczyła podstaw do jego zmiany, bądź uchylenia. Nie przemawiała za tym argumentacja zażalenia obrońcy skazanego i zaprezentowane w toku posiedzenia odwoławczego stanowisko odnoszące się do zmiany stanu prawnego od 1 stycznia 2023 r. Niewątpliwie ta zmiana normatywna zobowiązuje sąd orzekający w przedmiocie rozpoznania wniosku o udzielenie skazanemu zezwolenie na odbywanie kary pozbawienia wolności, rozważenie w każdej sytuacji szczególnych względów, które miałyby wskazywać, że nie zostaną osiągnięte cele kary w razie jej odbycia w systemie dozoru elektronicznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pomimo lakoniczności Sądu Okręgowego i w zakresie faktycznym i w zakresie prawnym w zaskarżonym postanowieniem trafnie stwierdzono, iż skazany nie spełnia przesłanek materialnych wskazanych w art. 431a § 1 pkt 2 k.k.w. w zw. z art. 67 § 1 k.k.w., który uzależnia udzielenie skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli między innymi jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary. Warto w tym miejscu wspomnieć, iż jednym z celów kary, o których mowa w art. 67 § 1 k.k.w., jest kształtowanie społecznie pożądanых postaw, wzbudzenie poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa. Na uwadze mieć należy jednakże, w związku ze zmianą stanu prawnego, że prewencja szczególna musi ustąpić miejsca celowi izolacyjno - zabezpieczającemu, co do osób, które uważa się za zdemoralizowane, stanowiących jednocześnie najpoważniejsze zagrożenie dla porządku prawnego.

W powyższym kontekście niewątpliwie trafna była konkluzja Sądu Okręgowego, iż prognoza kryminologiczno – społeczna skazanego kształtuje się negatywnie. Bezsporne przy tym jest, iż Ł. B. nie jest sprawcą incydentalnym i słusznie zauważa Sąd Okręgowy, że stopień społecznej szkodliwości czynów za które został skazany jest wysoki. Co prawda w warunkach wolnościowych Ł. B. cieszy się pozytywną opinią, ale nie miał stałych dochodów, stałej pracy, nie był zainteresowany zdobyciem wykształcenia. Ale bezspornym jest i to, że uchylaniem się od dobrowolnego wykonania kary ograniczenia wolności, skazany Ł. B. dowiódł postawy wskazującej na utrwalony poziom demoralizacji.

Wyeksponowania przy tym wymaga - co wynika z wywiadu kuratorskiego oraz z danych o karalności skazanego że Ł. B. jest sprawcą niepoprawnym. Był już czterokrotnie karany za umyślne przestępstwa. Korzystał także z zezwolenia na odbycie innej kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego udzielonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z 13.09.2017 r. (sygn. akt V Kow 1790/17). Nie został co prawda ponownie skazany za przestępstwo, a czyn, za który wymierzono karę objętą wnioskiem popełnił przed tym, jak odbywał karę w systemie dozoru elektronicznego, jednak wykonanie kary w tym systemie nie osiągnęło swych celów resocjalizacyjnych, skoro po wykonaniu poprzedniej kary skazany uchylał się od wykonywania kary ograniczenia wolności, doprowadzając do jej zamiany na karę pozbawienia wolności, następnie zaś ukrywał się przed wykonaniem kary zastępczej. Co więcej, skazany nie pracuje, podejmuje jedynie prace dorywcze i nie poszukuje nawet stałej pracy.

Opisane okoliczności wskazują, że Ł. B. nie wykazuje krytycznej postawy względem popełnionych przez siebie przestępstw oraz przedstawia lekceważący stosunek do prawa, a tym samym brak jest jakichkolwiek szczególnych względów, w rozumieniu art. 43 la § 1 pkt 2 k.k.w. A przecież podstawowym celem wykonywania kary pozbawienia wolności jest dążenie do zmiany dotychczasowej postawy skazanego na pożądaną, a więc cel resocjalizacyjny, wychowawczy, którego skutkiem jest zmiana zachowania w wymiarze zewnętrznym, a w założeniu idealnym także przemiana osobowości. W mniejszym zakresie chodzić będzie o sytuacje umacniania i rozwijania prawidłowych postaw u skazanych, których dotychczasowe postępowanie było społecznie akceptowalne, a popełnienie przestępstwa miało charakter incydentalny i nieumyślny. To dążenie do pobudzenia woli osoby pozbawionej wolności w kierunku zmiany (względnie utrwalania) jej stosunku do wyznawanych wartości oraz norm społecznych, stanowi tylko etap pośredni do dalszego wyobrażonego celu, jakim jest poprawne zachowanie w środowisku otwartym. Jest to cel readaptacyjny, którego rezultatem jest powrót skazanych do społeczeństwa i przestrzeganie obowiązujących w nim reguł różnie zresztą motywowane, stąd rozróżnia się już historycznie poprawę jurydyczną i poprawę moralną (zob. T. Przesławski, M. Rokosz (w:) Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, red. W. Sych, LEX/el. 2023, art. 67).

W konsekwencji skazany swoim zachowaniem nie daje żadnych podstaw do przyjęcia, iż odbycie zastępczej 69 dni pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego byłoby wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów

tychże kar w rozumieniu art. 67 k.k.w. Brak poszanowania dla norm prawnych prezentowany przez skazanego uprawniał Sąd Okręgowy do twierdzenia, iż stopień jego demoralizacji nie uzasadnia udzielenia mu zezwolenia na odbycie kar pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, gdyż wskazane okoliczności nie pozwalają uwierzyć w deklarowane przez skazanego przewartościowanie postawy i uznania zasadności stanowiska zażalenia, iż Ł. B. z pewnością respektuje porządek prawny, a ponadto daje gwarancję należytego wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

Co więcej, udzielenie zezwolenia na odbycie przez skazanego kary w systemie dozoru elektronicznego w żaden sposób nie wpłynęłoby na potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, gdyż skazany mógłby być postrzegany jako osoba, która w rzeczywistości nie poniosła należytej odpowiedzialności za swoje sprzeczne z prawem zachowanie, a tym samym dopuścić do powstania w świadomości społeczeństwa obrazu systemu represji karnej jawiącego się jako nieskuteczny. Przeciwno przychyleniu się wnioskowi skazanego przemawia także fakt, iż w stosunku do niego została zarządzona kara pozbawienia wolności, której wykonanie sąd pierwszej instancji warunkowo zawiesił. Skazany bowiem w – zdecydowanie bardzo krótkim, bo rocznym – okresie próby nie potrafił dostosować swojego zachowania i wypełnić nałożonego na niego obowiązku, który z kolei nie wymagał ze strony skazanego absolutnie żadnej, nadprogramowej aktywności. Skazany tym samym zaprezentował swoim zachowaniem brak subordynacji i samodyscypliny, które jawią się jako niezbędne do wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

W tych okolicznościach cele zapobiegawcze i wychowawcze wymierzonych skazanemu kary zastępczej pozbawienia wolności oraz cele w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa spełnione zostaną tylko wówczas, gdy skazany wykona kary w jednostce penitencjarnej. Odbywanie takiej kary w warunkach domowych nie stanowiłoby żadnej realnej dolegliwości dla skazanego. Ponadto rozstrzygnięcie takie byłoby w tym przypadku niesprawiedliwe, albowiem stanowiłoby irracjonalny sygnał, że sprawca przestępstwa, nie ponosi realnej odpowiedzialności karnej, ponieważ nie odczuwa żadnej realnej dolegliwości wymierzonej mu kary. Oznacza to, że w realiach rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy zasadnie ustalił, iż nie został spełniony podstawowy warunek formalny do udzielenia skazanemu zgody na odbywanie kar pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, przewidziany w treści art. 43la § 1 pkt 1 i § 6 k.k.w.

Z powyższych względów, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zażalenia, Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie, oraz zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, uznając, że z uwagi na jego sytuację majątkową, ich uiszczenie w kontekście treści art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w., byłoby dla niego zbyt uciążliwe.